

Obsah:

Editorial	2
Plánované akce	2
Společenská kronika	
Jubilanti (3/2018 - 6/2018)	3
Zpráva o činnosti Slováckého krúžku a výhled	4
Přehled akcí Slováckého krúžku a Slováčku v r. 2017	8
Vzpomínka na skauta Ing. Jana Stöhra	11
Ohlédnutí za rokem se sedmičkou na konci	13
Za dva roky nashledanou, šlechtičny	14
Fajovo historické okénko	16
Poděkování	17
K inspiraci (aj poučení)	
F. Kašník k vývoji lidové kultury na Podluží	20
Z Veselí do Bojkovic – IV. část	23
Mezi batikou a folklórem	26
Ze Slováckých pověstí – Zbojnická návštěva	28
Folklorní (i jiné) akce	
Tradiční (listopadová) beseda v netradičním duchu	30
Mikulášská beseda u cimbálu	33
Druhá adventní neděle ve Skleněnce	34
Vánoční koledování s Májkem	37
68. Slovácký ples – 27.1.2018	38
Fašanková beseda v duchu Hvězdných válek	40
Fúsaté tetiny i komenské skakúnky na fašanku	42
Otvíraj, šenkérko, vrata	43
Vinařovo okénko	
Zprvu trpké zdá se?	45
Fotoreportáž z akcí	46
Receptář	
Velikonoční hlavička	51

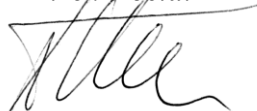
Editorial

Vážení a milí čtenáři,

dostává se k Vám nové číslo našeho Krúžkozoru. Velmi dobrý trend je, a věřím, že bude nadále pokračovat, že do tohoto čísla doposud nebyvalou měrou přispěli mladí autoři z řad chasy. Oproti minulým číslům také došlo k několika organizačním změnám, které se projeví, jak doufám, v přiblížení našeho občasníku k Vám - čtenářům. S odchodem starého roku opustila řady redakce dosavadní odpovědná redaktorka Jiřina Lacinová, která pracovala na Krúžkozoru po dobu celých devíti let a významnou měrou se zasloužila o jeho současnou úroveň. Tu bychom rádi nejenom zachovali, ale nadále zvyšovali. Krúžkozor se však svým objemem dostal do bodu, kdy již nemůže jeho tvorbu obstarávat jednotlivec, ale je zapotřebí týmu nadšenců. Z tohoto důvodu byla ustanovena redakční rada, která si potřebné úkoly pro jeho tvorbu rozdělila mezi své členy. Redakční rada má nyní osm členů, ale dalším zájemcům o práci na Krúžkozoru je otevřena. Popřejme jí proto mnoho úspěchů a v její práci jí držíme palce.

Mirek Dostál

*

Plánované akce

Plán besed u cimbálu od března 2018 do června 2018 (všechny v Klubu MK, Vlhká 21):

- 21.3. beseda u cimbálu se šmakem oharků
- 18.4. beseda u cimbálu s koštěm pálenek
- 16.5. beseda u cimbálu
- 13.6. beseda u cimbálu

Akce bratrských Slováckých krúžků:

24.3. ples Slováckého krúžku v Praze v sále na Žofíně

Plánovaná vystoupení :

8.4. účast MS na setkání sborů ve Svatobořicích - Mistříně

29.4. vystoupení MS v Moravanech

6.5. vystoupení ŽS na Černovickém koštu pálenek

1.6. vystoupení MS a ŽS na oslavách 150 let narození sběratele Sušila v Besedním domě

23.6. vystoupení chasy a MS na MFF ve Strážnici

O termínech dalších akcí se dozvíte na stránkách Krúžku:

<http://www.kruzek.cz>

Chasa Slováckého krúžku v Brně zve všechny krúžkaře a příznivce Krúžku na tradiční košt pálenek, který se bude konat při besedě u cimbalu ve středu 18. dubna od 19.00 hod.

Při této příležitosti chasa Krúžku žádá všechny, kdo mohou přispět vzorky pálenek (vzorek 0,5 l s označením: druh pálenky, % alc., výrobce – pěstitel, ročník) o jejich dodání do 2.4.2018, vždy v pondělí nebo ve středu od 19.15 do kulturního domu na Charbulově ul. 2, nebo po telefonické domluvě na:

Štěpán Foral, tel. 721332357.

Všem přispěvatelům děkujeme!

*

Společenská kronika

Jubilanti (březen 2018 – červen 2018)

<i>měsíc</i>	<i>oslavenec</i>		<i>věk</i>
březen	Božena	Jelínková	85
duben	Jiří	Veselý	80
	Veronika	Divišová	60
květen	Ing. Jaroslav	Ungerma	75
	Miluše	Karolčíková	70

CSc.

<i>měsíc</i>		<i>oslavenec</i>		<i>věk</i>
červen	Ing.	Zdenka	Šolková/Valčíková	95
	Ing.	Jana	Rosi	65

Blahopřejeme !

Zpráva o činnosti Slováckého krúžku za rok 2017 a výhled na rok letošní

Vážení a milí krúžkaři,

vzhledem k tomu, že většina našich akcí byla v Krúžkozorech za loňský rok velmi dobře popsána, bude má zpráva jen velmi stručná a rámcová. Jak víme, cílem naší činnosti je podpora a udržování lidového umění Moravského Slovácka ve všech jeho podobách (hudba, tanec, zpěv, komponovaná pásma).

I z těchto důvodů pořádá Krúžek jako jediný v městě Brně (ale také na celé Moravě) každou třetí středu v měsíci besedy u cimbálu. V roce 2017 uspořádal Krúžek jedenáct besed u cimbálu. Besedy u cimbálu pořádá v MK klubu na Vlhké ulici 21. Celá řada z nich byla tematicky zaměřena: v únoru se uskutečnila beseda s XXII. oharkovým šmakem (košt nakládaných okurek), v dubnu uspořádal Krúžek besedu u cimbálu spojenou se XV. koštem vín, který byl bodovaný a na němž se podařilo shromáždit 130 vzorků z Brněnska, z Moravského Slovácka a ze Znojemska a Mikulovska. Byla to nejúspěšnější beseda za poslední dobu, jak co do počtu návštěvníků, tak co do výdělku. V říjnu, na krojované besedě u cimbálu, předváděl Krúžek různé druhy sedláckých z Hornácka, a byly to hody velmi vydařené. V prosinci se uskutečnily dvě besedy u cimbálu, jedna s mikulášským programem a druhá, vánoční, s pásmem neznámých koled z moravského Slovácka. Besedy u cimbálu Krúžku jsou vyhlášené, mají nezanedbatelnou pověst, jsou vyhledávány, patří v městě Brně k pravidelným folklórním akcím a dojíždějí na ně i zájemci ze širokého okolí.

Důležitou součástí činnosti Krúžku bylo také pořádání „folklórních tanečních“ v druhém pololetí roku v režii chasy, při nichž se zájemci seznamovali pod vedením lektorů z regionu s tanci z různých slováckých oblastí. Tyto tance pak byly opakovány na besedách u cimbálu, kde si je absolventi tanečních a také běžní návštěvníci besed mohli znovu vyzkoušet.

Významnou akcí pořádanou pravidelně Krúžkem byl také Slovácký ples. Loňský 67. ples, konaný 28. ledna 2017 v Kongresovém centru BVV, byl věnován pomezímu regionu Luhačovického Zálesí. S předtančením vystoupil soubor Světlovan a jeho cimbálová muzika též doprovázela s muzikou Slováckého krúžku ples. Kromě nich atmosféru plesu tvořila dechová hudba Brezované z Březové pod Lopeníkem. Účastníků sice bylo méně než obvykle, ale náladu, jakou dokázali hosté ze Světlovanu a jejich muzika vyvolat, snad ani není možno popsat.

Kromě těchto pravidelně pořádaných akcí Slovácký krúžek vystupoval při celé řadě příležitostí. Všechny akce Slováckého krúžku připojuji v příloze, kterou sestavil Zdeněk Fajbus, nicméně na tomto místě považuji za důležité zmínit přinejmenším vystoupení mužského sboru a taneční složky souboru na celobrněnském fašanku 28. února 2017, kdy závěrečné pochovávaní basy na náměstí Svobody bylo v režii Slováckého krúžku, dále vystoupení mužského sboru na promoci knihy Dějiny Brna VI. (15. 12.), která je součástí sedmidílného projektu Dějin města Brna, jejímž jsem byl spoluautorem a editorem, vystoupení mužského sboru na slavnostech 200. výročí založení Moravského zemského muzea (21. 6.), vystoupení celého souboru na XXVIII. MFF Brno či účast taneční složky a muziky na festivalu Folklor bez hranic v Ostravě (14.–18. 8.), vystoupení na četných vernisážích Moravského zemského muzea, na folklórních přehlídkách v Telnici a další akce.

Slovácký krúžek v Brně se pravidelně setkává a konzultuje svoji činnost s bratrskými Krúžky z Prahy (založen v roce 1896) a z Bratislavy (zal. v roce 1925). Pravidelná setkání Krúžků jsou

vždy významnou společenskou akcí v místě konání. Loňské setkání (21. října) se konalo v naší režii ve Starém Městě u Uherského Hradiště a stalo se i významnou tamní kulturní událostí, jež vyvrcholila přehlídkou nejúspěšnějších tanečníků verbuňku ze strážnických slavností. Troufám si tvrdit, že se nám ta akce nadmíru vydařila, o čemž svědčí i nadšené zprávy v tiskovinách bratrských Krúžků.

Po delší době také Krúžek vydal novou publikaci: kalendář vydaný iniciativou chasy a nazvaný Krása ze Slovácka, v nichž se v krocích z různých slováckých oblastí představila krása Krúžku – jeho tanečnice. Po kalendáři se jen zaprášilo.

Všem, kdo se na bohaté činnosti Krúžku podíleli, budiž vzdán velký dík. Domnívám se, že Krúžek, a to v poslední době zejména díky chase, skutečně vzkvétá...

Podívejme se ale též na to nejdůležitější, co nás čeká. Jsou to především dva velké koncerty a vystoupení v hlavním pořadu strážnických slavností, kde bude chasa tancovat kyjovské skočné a mužský sbor zpívat písně o Prešpurku.

První vekou zkouškou ale bude koncert, věnovaný 150. výročí od úmrtí významného moravského buditele, rousínovského rodáka, spisovatele, teologa a sběratele moravských lidových písní P. Františka Sušila. Koncert se uskuteční 1. června 2018 v brněnském Besedním domě, kde již na přelomu 19. a 20. století vystupovali interpreti lidového umění na pozvání Leoše Janáčka. I z toho vyplývá, že je koncipován tak, aby uspokojil nejenom příznivce folklóru a lidového umění vůbec, ale i širší kulturní veřejnost, která tak bude mít možnost seznámit se s tím, jak tvůrčím způsobem pracoval a působil přední moravský obrozenec 19. století. Na základě dřívějších zkušeností předpokládáme, že koncertní sál Besedního domu bude vyprodán (cca 400 míst). Kromě toho bude celý koncert nahrávat Český rozhlas Brno, který jej využije ve svém vysílání. O spolupráci projevila zájem též Česká televize, která z koncertu a jeho natáčení připraví další díl pořadu Folklorika (režie Monika Rychlíková). Není tedy sporu o tom, že dopad koncertu bude

mnohem větší, než počet jeho přímých posluchačů. Součástí celé akce bude rovněž vydání příležitostné programové publikace, která život a dílo P. Sušila důstojně připomene.

Koncert bude složen pouze z písní ze sbírky F. Sušila. Zúčastní se jej lidové muziky a interpreti lidových písní z regionů, kde F. Sušil nejvíce sbíral podklady do svého opus magnum, zejména tedy z Brněnska, většiny regionů Slovácka, z Lašska a Valašska. Mezi interprety bude patřit, kromě Slováckého krúžku v Brně, např. Hornácká cimbálová muzika Petra Mičky, Mužský sbor z Kyjova, Líšňáci, zpěváci z Troubska, Starého Lískovce, Komína, Žatčan, mužský sbor z Lanžhota, gajdoš Huňar se zpěváky ze Staré Břeclavi, muzika ze Starého Hrozenkova a celá řada sólistů. Nad koncertem již převzali záštitu hejtman Jihomoravského kraje, primátor města Brna, brněnský římskokatolický biskup a rektor Masarykovy univerzity.

Druhým koncertem bude pořad k 110. výročí Krúžku, sestavený autorsky bývalým členem Krúžku a nyní jedním z vedoucích Slovácku, Jiřím Skálou (samozřejmě za pomoci umělecké rady Slováckého krúžku). V pořadu budou účinkovat členové všech složek Slováckého krúžku a dětského souboru Slováček, bývalí členové Krúžku, působící nyní často jako vedoucí folklórních souborů v různých obcích Jihomoravského (a také zlínského) kraje, čestní členové Krúžku a další hosté z regionu Moravského Slovácka. Koncert se uskuteční v kulturním domě Rubín v Brně-Žabovřeskách 24. listopadu 2018. Předpokládá se též účast bratrských Slováckých krúžků z Prahy a Bratislavy. Součástí této akce by mělo být vydání příležitostné programové publikace, která představí činnost Krúžku za uplynulé období.

Práce je tedy více než dost. A tak si dovolím na závěr parafrázovat verše slovatného autora Slávy dcery: *Pracujme každý s chutí usilovnou / na krúžkařské roli dědičné, / cesty mohou býti rozličné, / jenom vůli všickni mějme rovnou...*

Václav Štěpánek

Přehled akcí Slováckého krúžku v Brně a Slováčku v roce 2017

- 12. 1. vánoční koledování v kostele sv. Jakuba v Brně
- 18. 1. beseda spojená s valnou hromadou a volbami nového vedení Slováckého krúžku v Brně
- 28. 1. 67. Slovácký ples v Kongresovém centru na Výstavišti v Pisárkách. Vystupoval soubor Světlovan z Bojkovic a Dechová hudba Brezované z Březové pod Lopeníkem.
- 15. 2. beseda spojená s XXII. oharkovým šmakem
- 15.2. vystoupení dětí ze Slováčku v Etnografickém muzeu pro účastníky V. mezinárodní konference České asociace orální historie
- 27. 2. fašanková beseda
- 28. 2. účast mužského sboru a taneční skupiny na Brněnském městském fašanku, kdy závěrečné pochování basy bylo v režii a provedení Slováckého krúžku
- 3. 3. účast Slováckého krúžku a vystoupení taneční skupiny a mužů na večeru pořádaném 3. 3. 2017 souborem Vonica ve Zlíně
- 22. 3. beseda u cimbálu
- 26. 3. účast zpěvaček ze Slováčku v brněnské soutěži „Černovický zpěvák“ a získání dvou druhých míst
- 28. 3. vystoupení ženského sboru na vernisáži sklářské výtvarnice v Galerii v Blansku
- 9. 4. Slováček – Soutěžní přehlídka dětských folklorních souborů – oblast Brněnsko
- 16. 4. tradiční vystoupení ženského sboru v Galerii SKLENĚNKA v Březině u Tišnova
- 19. 4. XV. košt vína na besedě Slováckého krúžku v Brně
- 20. 4. Slováček – vystoupení nejmladších členů na přehlídce dětských souborů Jundrovská vonička

- 23. 4. účast 14 zástupců Slováckého krúžku na oslavách 95 let bratrského Slováckého krúžku v Bratislavě
- 23.–24. 4. nácvikové soustředění taneční skupiny v Provodově, okres Zlín
- 7. 5. vystoupení ženského sboru na Černovickém koštu slivovice v restauraci Slunečnice
- 17. 5. beseda u cimbálu
- 27. 5. účast a vystoupení taneční skupiny s muzikou na hodech na zámku ve Slavkově u Brna
- 2.–4. 6. soustředění dětí všech složek Slováčku na Hálově mlýně
- 3.–4. 6. účast tanečního páru SK na programu Svatodušních hodů v Troubsku u Brna
- 6. 6. vystoupení tanečníků na koncertě Slováčku v Rubínu v Žabovřeskách
- 14. 6. předprázdninová beseda u cimbálu s vystoupením taneční skupiny
- 21. 6. vystoupení MS v Ditrichštejnském paláci Moravského zemského muzea v Brně
- 24. 6.–1. 7. zájezd Slováčku do italského Berceta spojený s několika vystoupeními
- 15. 7. vystoupení muziky a mužského sboru na hodech v Bukovince
- 5.–11. 8. Slováček – celosouborové letní soustředění v Nedvědicích
- 14.–18. 8. účast taneční skupiny a muziky na festivalu FOLKLOR BEZ HRANIC v Ostravě.
- 19. 8. vystoupení Slováckého krúžku v Telnici
- 26. 8. vystoupení Slováckého krúžku a Slováčku na XXVIII. MFF Brno 2017
- 2. 9. vystoupení Slováčku v Těšanech
- 14.–15. 9. vystoupení Slováčku na MFF v Luhačovicích
- 20. 9. beseda u cimbálu
- 18. 10. 34. havelské hody Slováckého krúžku v Brně na besedě u cimbálu.

- 5. 10. folklorní taneční seminář - výuka Danajů ze Strážnice /lektor Vítězslav Hořák ml.
- 12. 10. folklorní taneční seminář – výuka sedlckých z Dolního Němčí / lektor Petr Klein
- 21. 10. Setkání Slováckých krúžků z Prahy, Brna a Bratislavy ve Starém Městě u Uherského Hradiště v organizaci Slováckého krúžku v Brně. Udělení čestného členství Krúžku MUDr. Janu Pavlíkovi a přehlídka nejlepších verbířů Slovácka.
- 24. 10. vystoupení mužského a ženského pěveckého sboru na mezinárodním setkání církevní organizace „Unum omnes“ ve Vranově u Brna.
- 26. 10. folklorní taneční seminář – výuka sedlckých z Korytné / lektorkou Jitka Bartošová
- 2. 11. folklorní taneční seminář – výuka sedlckých z Bílovic / lektorka Vendula Lapčíková
- 7. 11. rozloučení mužského sboru na pohřbu v Břeclavi s prvním poválečným starostou Krúžku Janem Stöhrem
- 9. 11. folklorní taneční seminář – výuka tanců ze Starého Hrozenkova / lektor Jakub Janovský
- 11. 11. Slováček – vystoupení CM na svatomartinské huse v Lukovanech
- 15. 11. beseda u cimbalu s oslavou 90 let bývalého starosty SK – Rosti Viktorina a sehráním lidové hry AUSTERLITZ se zpěvy mužského sboru
- 18. 11. vystoupení CM Slováčku v Lukovanech
- 24.–26. 11. Slováček – výjezdní soustředění souboru na Hálově mlýně
- 25. 11. vystoupení CM Slováčku v Lukovanech
- 1. 12. vystoupení složek Slováckého krúžku v Etnografickém muzeu města Brna na Koblišné ulici
- 2. 12. účast CM Slováčku v soutěži Hudební střípky Jaroslava Juráška v Klubu Univerzity obrany na Šumavské 4

3. 12. vánoční zpívání mužského a ženského sboru Krúžku v Mělčanech
5. 12. mikulášský večer ve Slováčku s účastí taneční skupiny dospělých v KD Rubín v Žabovřeskách
6. 12. mikulášská beseda u cimbálu
9. 12. mikulášské odpoledne pro rodiče – bývalé tanečníky a jejich děti
15. 12. vystoupení mužského sboru na prezentaci knihy „Dějiny Brna VI.“ v Brně na Staré radnici
15. 12. vystoupení ženského sboru na „Vánočním koledování s Májkem a jeho přáteli“
20. 12. vánoční beseda u cimbálu

Vzpomínka na skauta Ing. Jana Stöhra

Je to již více než 70 let, kdy jsem poznal Jendu Stöhra za dosti dramatických okolností. Byl jsem tehdy začínající skautík v lanžhotském oddíle, zatímco Stöhr již patřil k vedoucím skautů v Moravské Nové Vsi. Po válce mívali skauti z Podluží tábory v blízkých Malých Karpatech pod horou Vysoká. Poblíž lanžhotského tábora byl i tábor skautů z Moravské Nové Vsi a od nich jsme se dověděli i o táboru skautů z Hodonína. Bývalo běžné, že v rámci soupeření mezi tábory bývala snaha získat vlajku z cizího tábora. Chtěli jsme to provést hodonínským skautům a oplatit tak stejnou pohanu, kterou provedli nám při táboření nad Radějovem. Polohu jejich tábora znal Stöhr a nabídl se, že nás k němu přivede. Na tuto noční akci jsme ke skupině starších skautů byli připraveni i někteří mladší a především menší, kteří se snadněji mohli proplížit ke stožáru s vlajkou, zatímco starší měli za úkol zaujmout táborové hlídky.

V jednom úseku nás Stöhr vedl cestou mezi lesem a kukuřicí a vtom jsme slyšeli příkaz k zastavení. Domnívali jsme se, že tam hlídají kukuřici před divočáky. Ty jsme předtím zahlédli v lese, a tak

jsme pokračovali dál. Zarazili jsme se až při zvucích, které jsme znali z války - rachot uzávěrů pušek. Okamžitě jsme byli obstoupeni vojáky a po povelu „ruky hore“ nás odváděli do blízkého statku. Starší pamětníci vědí, že rok až dva po válce se snažily zbytky banderovců přejít přes Slovensko do Rakouska, a proto byly na různých místech vojenské hlídky. Když jsme vcházeli do statku, slyšeli jsme vojáka s vysílačkou hlásit na velitelství, že zadrželi skupinu podezřelých osob. V částečně osvětlené stáji, kam nás zavedli, se však podivili, že nemáme žádné zbraně, a když zahlédli i nás mladší, uslyšeli jsme „ved' sú tu aj deti“. Někteří pologramotní vojáci to mezi sebou komentovali, že „sú to možno hitlerjungend“. Vojáci z východního Slovenska nikdy nic neslyšeli o skautingu a začali nás považovat za nějaké divoké trampy. Ptali se nás, kam jdeme, a když jeden z vedoucích odpověděl, že jsme chtěli přepadnout hodonínský tábor, dostal facku. Sdělili nám, že nás zadrží do rána do příjezdu a vyšetření vojenským velitelstvím z Malacek. Naštěstí ve chvíli, když jsme vysvětlovali, že máme řádné povolení k táboření od lesní správy a MNV v Rarboku, se vrátil jeden voják z vycházky a řekl, že v hospodě jsou právě „žandári“ z Rarboku. Poslali ho pro ně a s jejich doprovodem jsme byli odvedeni zpět do našeho tábora. Předtím již v uvolněné atmosféře nám vojáci řekli, že jsme měli štěstí, že v hlídce nebyl jeden splašený voják, který by po prvním neuposlechnutí výzvy k zastavení začal střílet.

Abych se ale vrátil ke Stöhrovi, který patřil k oblíbeným vedoucím skautů. O jeho aktivitě a oblíbenosti svědčí účast skautů při jeho poslední cestě. Já jsem se s ním mnoho let míjel. Při jeho působení v Krúžku jsem byl ještě nezletilý a sešli jsme se až někde na Podluží při koštu vína. Vynahradili jsme si to až během mnohých let v důchodu při pravidelných besedách Krúžku. Na uvedenou příhodu jsme jednou podrobně vzpomínali ve vlaku mezi Břeclaví a Brnem.

Jan Třetina

Malé ohlédnutí za rokem se sedmičkou na konci

Loňský rok byl docela bohatý na různá jubilea. Na stránkách Krúžkozoru jsme vzpomínali na nedožitě 85. narozeniny Mgr. Jana Miroslava Krista i na jeho vpravdě předčasný odchod před deseti lety, na vedoucí ŽS Justýnku Konečnou nebo na čerstvě zesnulého Ing. Jana Stöhra (nejmladšího starostu Krúžku). Zmíněny byly krásné kulatiny Bohunky Pavlíkové, nedožitě 95. narozeniny Jaromíra Nečase, kterému byl věnován jeden z programů ve Strážnici, i udělení čestného členství MUDr. Janu Pavlíkovi (nar. 1937) na setkání Krúžků. S většinou dosud „křepkých“ členů souboru jsme jejich životní jubilea oslavili a byla rovněž uvedena ve Společenské kronice našeho občasníku.

Ovšem mám za to, že připomenutí by se mohlo týkat i některých méně zasloužilých členů Slováckého krúžku. Ne každému je dáno přímo vyniknout, ale každý je součástí pomyslného hodinového stroje, který by bez těchto lidí určitě nefungoval tak, jak je třeba. Dle mého soudu soubor stojí a padá s každým z nás, kdo se poctivě účastní dění a je ochoten přiložit ruku k dílu.

Ostatně, vyniknout se dá různě: třeba bezvadný zpěvák Ing. Zdeněk Kopřiva vždy razil teorii, že není tlustý, ale prostorově výrazný. Stejně výrazný byl i jeho citlivý pěvecký projev (zemřel v květnu 2007). Zdeněk Kotas (nar. 1937) je oprávněně považován za zakladatele krúžkařské tradice košťů vína a v jeho sklepe některé z nás strávili hodně pěkných chvil. Škoda ho... Bývalý vedoucí obou sborů (posléze pouze toho mužského) Ing. Antonín Bartošík by se v březnu dožil devadesátky a zcela jistě nepatří mezi ty, na které by se mělo zapomenout. Zdeněk Bravenec (1957) je stále

*Alespoň jedno připomenutí –
Zdeněk Kopřiva r. 2006*

-archiv M. Dostál

vynikajícím tanečníkem, byť se v Krúžku uplatnil víceméně jako zpěvák. I dvě členky ženského sboru si zaslouží pozornost: Eva Filová coby vynikající sólistka (1947) a MUDr. Milada Poláková (1957) se zvláště zvonivým hlasem. Obě oslavily kulatiny jen v úzkém kruhu sboru. No, a protože čas nezastavíme, dochází pomalu na nejmladší součást souboru. Důkazem je čerstvý padesátník Jirka Martinek, takéž svého času výborný tanečník.

Záměrně už dál neuvádím „mladší ročníky.“ A ať mi prominou ti, kteří zde uvedeni nejsou. Není to úmyslné přehlédnutí.

Jana Hůsková

Za dva roky nashledanou, šlechtičny

Se šlechtičnami, nebo chcete-li pracovníci Etnografického ústavu Moravského zemského muzea sídlícího v Paláci šlechtičen, má Slovácký krúžek dlouhodobé a hlavně ty nejlepší vztahy. Nelze se proto divit, že jsme byli požádáni o vystoupení na jedné z nejdůležitějších akcí roku 2017. Bohužel, na dva roky v podstatě i poslední. Palác šlechtičen se totiž zavírá, bude v něm probíhat rekonstrukce. V Brně tak bude konečně po dlouhé době za pár let stálá expozice představující lidovou kulturu Moravy. Stejný námět mělo i naše vystoupení prvního prosincového dne. Starosta Václav Štěpánek řekl úvodem o Krúžku několik slov. Ačkoliv by se mohlo zdát, že jsme v těchto prostorách už „profláklí“, na velké rozloučení s Palácem šlechtičen přišli i návštěvníci, kteří se sem dosud až tak často nedostali. Následovalo hudební, pěvecké a taneční představení několika regionů jižní Moravy, prokládané průvodním slovem o folkloru dané oblasti. S lidovou kulturou, konkrétně kroji, se mohli návštěvníci během večera potkat ještě jednou, a to při módní přehlídce oděvů ze sbírky Etnografického ústavu. Byla to příležitost ojedinělá, protože k podobným účelům se sbírkové předměty používají naprosto výjimečně. Chronologicky sestavenou přehlídku

připravila Markéta Tobolová, kurátorka fondu textilu, která každý model podrobně představila. Role manekýnek a manekýnů se zcela bravurně, s noblesou i dávkou humoru ujali pracovníci Moravského zemského muzea. Hned první vstup byl na poměry běžné módní přehlídky poněkud netypický. Jana Poláková z ženského sboru Krúžku předvedla, jak se obléká hornácký kroj. Následovala vedoucí Etnografického ústavu Hana Dvořáková, představující „babský“ kroj z Podluží, pracovnice ekonomického oddělení pocházející ze Slovenska prezentovala piešťanský lidový oděv, náměstek pro věci odborné v hanáckém plášti a klobouku korzoval důstojně se starostovským právem v ruce. Závěrečné modely patřily do městského prostředí, ale i ty se podle reakcí přihlížejících setkaly s obrovským ohlasem. Celý večer byl plný zajímavého programu a nás všechny těšilo, že jsme zase byli u toho. Za ty dva roky na šlechtičny určitě nezapomeneme. Už teď se těšíme, že ony na nás taky ne. A doufáme, že až se znovu otevrou dveře jejich paláce, budeme opět u toho.

Jana Poláková

Z přehlídky historických modelů 1. 12. 2017 v Paláci šlechtičen

foto: Filip Fojtík, Moravské zemské muzeum

Fajovo historické okénko

V roce 1997 člen taneční skupiny Slovákého krúžku, několikanásobný stárek a výborný tanečník Jiří Martinek, pozval na oslavu svých třicetin své nejlepší přátele a kamarády z řad krúžkařů - generace zájezdů do finské Liminky, nizozemského Sas van Gentu a francouzského Concarneau...

Z oslavy se stala každoroční tradice vzájemného setkávání a počet účastníků se rozrůstal. V roce 2006, kdy třicetin dosáhla poslední třicátnice Lenka Rašticová-Šebestová, se v Jeseníkách v Hamříkově stáji sjelo 12 rodin kdysi tak aktivních krúžkařů, kterým i při jejich nových rodičovských povinnostech to nedávalo zapomenout na Slovácký krúžek...

Setkání skoro "Třicátníků" 9. července 2005.

Setkání "Třicátníků" v létě 2006 v Jeseníkách na Hamříkově stáji.

Zdeněk Fajbus

Poděkování dárcům do tomboly

Chtěla bych touto cestou poděkovat všem, kteří přispěli svým darem do tomboly letošního 68. Slováckého plesu a podíleli se tak na finančním i celkovém úspěchu tohoto krásného večera. Mohu vás ujistit, že výherci byli cenami potěšeni a tombola byla bohatá a krásná.

Jmenovitě do tomboly přispěli: Miloš Benda, Zdeněk Bravenec, manželé Brešovi, Ladislav Bulíček, manželé D'Ambrosovi, Veronika Divišová, Jožka Dokoupil, Mirek Dostál, Hana Dostálová, Zdeněk Fajbus, Štěpán Foral, Anna Formánková, Andrea Gabrielová, Karel Gustav, Mirek Hebron, Jára Homola, Jana Húsková, Marie Charuzová, Libor Jan, Yvona Jánošíková, Zdena Kristová, Roman Krejčí, Eliška Kroulíková, Jana Kubínová, Jan Kučera, Vladimír Kučera, Marcela Linhartová, manželé Macháčkovi, Eliška Malíková, Romana Michalicová, Jitka Mlejnková, manželé Muselíkovi, Martina Nakládalová, Marta Ningerová, Romana Ningerová, Šárka Ningerová, Jaroslav Palášek, Bohunka Pavlíková, Pavla Pazourková, Veronika Písaříková, Pavla Podzimná, Pohankovi Domanín, Josef Pokorný, Jana Poláková, Johanka Ptáčková, Božena Rosenbergová, Jana Rosi, Lucie Ryšavá, Jiří Saul, Pavlína Sedláčková, František Severin, Josef Sýkora, Lenka Škvařilová,

Blažena Šmídová, manželé Štempelovi, Václav Štěpánek, Matěj Tesař, Jan Tolar, Jan Třetina, Jaroslav Ungerman, Alois Vala, Jitka Vávrová, paní Veselá, Rostislav Viktorin, Jiří Vozár, manželé Vylamovi, Lubomír Zálešák, Vojtěch Zejda, Agrikol Uherský Brod, AWL Napajedla, BVV, Bomaso, a.s., obec Domanín, Folklor Styl, Lékárna Svitava, město Kyjov, Nakladatelství Albert Boskovice, Nakladatelství Host Brno, OR-NEXT, spol. s r. o., Red Hat, Slovácký krúžek v Brně, Slovácký krúžek v Praze, obec Telnice, Nové vinařství a Vinařství Bukovský.

Elišce Malíkové bych chtěla poděkovat za technické zajištění losů a chase za jejich přípravu, následný prodej na plese a služby v rámci zajištění hlídání a výdeje tomboly. Děkuji také Vojtovi Zejdovi za odvoz cen. Zvláštní poděkování patří Barče Pohankové a Martině Nakládalové za oku lahodící naaranžování cen.

Ještě jednou děkuji vám všem za nemalý podíl na krásném a úspěšném večeru a také za dosažení rekordního počtu cen, díky vám mohli být hosté s výhrami více než spokojeni. Kdo nevyhrál, nemusí být smutný, jelikož bude mít štěstí v lásce po celý rok, a na příštím plese, již 69., může v tombole zkusit své štěstí znovu.

Martina Nakládalová

Poděkování za neustálé zdokonalování výzdoby a průběhu plesu

Jménem návštěvníků plesu bych chtěla poděkovat chase za další novinky, které její členové pro zpříjemnění průběhu večera připravili. Pod hlavním schodištěm byl opět umístěn nádherný fotokoutek, který sestává z ručně malovaného žudra a sady originálních bublin. I letos tohoto zpestření využilo veliké množství krojovaných i nekrojovaných návštěvníků našeho plesu, aby si odneslo zcela originální fotografii jako památku na tento večer.

Novou výzdobu sálů šlo přehlédnout jen stěží, jelikož plátna umístěná v sálech přitahovala oči návštěvníků jasnými barvami a neokoukanými vzory. Do její výroby se chasa vrhla se zápalem, nadšením, štětcí, barvami a později i bolavými koleny a zády. Takže veliký dík patří Barče Pohankové, která dokázala z taneční složky vymačkat to nejlepší a díky skvělému ideovému vedení doprovázenému několika jadrnými pohružkami dotáhnout takto náročný projekt až do konce.

Tančící návštěvníci jistě ocenili novinku v podobě Šťastné minutky, kdy si u našich krojovaných párů mohli popít něco ostřejšího pro rozproudění krve i zábavy. Ti pozornější si mohli všimnout také mapy umístěné v hlavním předsálí a umístit špendlíček do místa, ze kterého pocházejí, aby tak reprezentovali a zviditelnili své rodiště či případně jiné místo svému srdci drahé. Děkuji ještě jednou celé chase za příjemný průběh večera a těším se na další inovativní nápady pro příští ples.

Martina Nakládalová

Poděkování redakce

Redakce Krúžkozoru děkuje dlouholeté redaktorce PhDr. Jiřině Lacinové za její osobní přínos ke zkvalitnění Krúžkozoru a za dosavadní úsilí při práci na vytváření jeho současné podoby.

K inspiraci (aj poučení)

František Kašník k vývoji lidové kultury na Podluží

Když jsem na jaře loňského roku revidoval článek krúžkaře Františka Kašníka „Děkuji, Jožko“, navštívil jsem jej v jeho současném bydlišti v Brně. Krátká návštěva se protáhla na dvě hodiny, během nichž jsme si úžasně popovídali zejména o krúžkařských věcech. Při této příležitosti mi František zapůjčil materiál „Podluží 1800 až současnost v kroji, zpěvu, tanci, hudbě a nářečí“, který osobně vypracoval v rámci přípravy videodokumentu zabývajícího se danou tematikou. Nemohu a ani nejsem kompetentní hodnotit jeho studii, cítím se však zavázán uvést alespoň některé myšlenky a fakta, která se zde vyskytují.

Jak mi František sám sdělil, v úvodu studie se zabývá zejména vývojem folklórních projevů na Podluží z hlediska vývojových etap. Ve své studii charakterizuje v časové ose pět vývojových etap (I. etapa – I. třetina 19. stol., II etapa - II. třetina 19. stol., III. etapa - III. třetina 19. až začátek 20. stol., IV. etapa sahá do konce I. republiky a V. etapa zahrnuje poválečnou dobu až po současnost), které mají své charakteristické rysy lidové kultury, jež byly dány měnicími se podmínkami života na Podluží, především nárůstem počtu obyvatel v průběhu 19. století, a to zejména ve vývoji hudby.

Protože jde o značně rozsáhlou problematiku, rozhodl jsem se po dohodě s Františkem Kašníkem rozdělit obsah na dvě části. První část se bude zabývat vývojem lidové hudby na Podluží, druhá část bude věnována vývoji lidového tance v tomto regionu.

V souvislosti s fenoménem Podluží studie dokládá etnografický vývoj v jednotlivých po sobě jdoucích etapách od původních 8 po současných 18 obcí, které mají společné znaky (řeč či nářečí, taneční a muzikální prvky, krojové vybavení), na jejichž základě je region Podluží definován. Přitom je ve studii zdůrazněno, že se v časové linii jednotlivé ukazatele vyvíjely různě.

Vývoj lidové muziky popisuje František Kašník od jednoduché gajdošské muziky, která byla dle potřeb posilována dalšími gajdami a moldánkami. (*Moldánky jsou ve slovnících popisovány jako retná píšťala z rákosu nebo hudební pastýřský nástroj ze 4 – 8 rákosových píšťal, v Příkazech u Olomouce se dochoval exemplář moldánek vyrobený z trnkového dřeva. Pozn. autor.*) Tato akusticky slabá muzika byla postupně nahrazována štrajchovou nebo dechovou muzikou, k níž se již ve II. etapě přidával i malý cimbál, a docházelo k míchání nástrojů a muzikantů. Ve III. etapě se již muziky hrály specializovaně, k tancům dechovka a štrajch, ke zpěvům mužů gajdy a cimbál. Rozvoj cimbálových muzik počal ve 2. pol. dvacátého století.

V I. etapě se tedy projevovala gajdošská muzika. J. A. Zeman v r. 1808 zaznamenal, že „hrával gajdoš a kolem něj se sdružovaly housle - prim a kontry“. F. Blažek u příležitosti 40 let Břeclavanu vzpomíná známé gajdoše: Fabián Straka řečený Dudáč z Tvrdonic, Michal Šilhan řečený Kalina z Tvrdonic, Matěj Gajda z Hlohovce, František Černý ze Staré Břeclavi, Jan Nešpor řečený Kozeu z Kostnic a Josef Novosad z Lanžhota.

Ve II. etapě je gajdošská muzika, pro nově přijímané hromadné tance již nevyhovující, nahrazována štrajchem a dechovkou zprvu malou, postupně zvětšovanou. Přitom se stalo pravidlem, že nástroje obou muzik ovládají titíž muzikanti. F. Blažek je v této souvislosti opět citován: „...do lidových muzik se na Podluží přidávali muzikanti hrající na plechové nástroje. Šlo většinou o vysloužilce, kteří působili ve vojenských kapelách. Vznikly tzv. štrajchy muziky v počtu sedmi až dvanácti hudebníků, kteří uměli hrát na tzv. plechy i smyčcové nástroje.“

Občas se ke štrajchové muzice připojil i malý cimbál. V této souvislosti F. Kašník zdůrazňuje, že toto soužití mnoha druhů muzik mělo hlavní vliv na vývoj obou směrů muzik, písní k tanci i tanec samotný, a to až do současnosti.

III. etapa. K tanci na zábavách hraje dechovka a zejména večer v interiérech štrajch. Gajdy a cimbál hrají mužákům ke zpěvu.

Ve IV. etapě se uplatňuje dechovka jak pro převzaté hromadné tance, tak pro vrtěnou, hošíje, poskokové tance včetně tanců s čardášovým rytmem (budoucí verbuňk). Hlavně v interiéru pro hošíje a po půlnoci na plesech se ještě uplatňuje štrajch. Vedle těchto forem se objevuje i (velký) cimbál. Jeho průkopníkem zejména pro jevištní účely se stal cimbalista Jožka Ščuka. F. Kašník zmiňuje, že zpěv až na malé výjimky (cimbál J. Ščuky a cimbál v Kostnicích) nebýval doprovázen muzikanty.

V. etapa – poválečná doba. V tomto období postupně došlo k rozvoji cimbálových muzik, které se specializovaly spíše na jevištní projevy a doprovody sborů pro rozvíjející se folklorismus, zatímco dechovky se více uplatňovaly na hodech a lidových zábavách. Ve zpěvu se vedle tradičních lidových písní stále více prosazují nové písně od konkrétních známých autorů. Zde jsou citována jména Fr. Mikulecký, J. Severin st., J. Kružík st., L. Hnátek, F. Třetina, Z. Bařka a Rozka Uhrová, skladatelé z Lanžhota – J. Bartoš-Kocián, Jožka Uher, Ing. J. Uher. V době vzniku studie již bylo kolem 300 nových písní, které se staly velmi populárními.

F. Kašník zmiňuje často skloňovaný fenomén folklorismu, který v zásadě považuje za prospěšný. Vyslovuje zde však myšlenku, která dle mého názoru je velmi důležitá: „... je odpovědné a náročné stavět scénáře pro folkloristická vystoupení tak, aby nebyla narušena historická opravdovost folklóru na Podluží.“ Já si dovoluji tuto větu doplnit „a nejenom na Podluží“.

S použitím materiálu: Ing. František Kašník, CSc. „Podluží 1800 až po současnost v kroji, zpěvu, tanci, hudbě a nářečí - Studie podkladů pro scénář videodokumentu - pracovní verze - metodou vývojových etap“

zpracoval Mirek Dostál

Z Veselí do Bojkovic přes Bílé Karpaty, IV. část

Strání je obec na samém pomezí česko-slovenské hranice. Rozkládá se podél frekventované silnice č. 54 z Veselí do Nového Mesta nad Váhom. Spolu s vedlejší osadou Květná tvoří souvislou zastavěnou plochu o délce asi 4 km, která se táhne až ke slovenské hranici. Obec je známá svéráznými folklórními zvyklostmi s originálním tanečním projevem a především fašankovými mečovými tanci. Rozvoji obce napomohlo zřízení sklárny v Květné v r. 1794, která až do konce 20. století patřila k nejznámějším výrobcům českého skla. V současnosti je součástí společnosti Crystalite Bohemia. Obec Strání je fakticky i správně prorostlá s obcí Květná.

Ubytovna v Květné nám poskytla příjemný odpočinek po čtyřech předcházejících dnech, kdy jsme již za sebou měli dobrých 62 km pěší túry v kopcovitém terénu Bílých Karpat. Nebyla zde však možnost stravování, takže naše první ranní zastávka vedla do samoobsluhy v Květné, kde jsme si pochutnali na gothajském salámu a křupavých rohlíčcích.

Nyní jsme konečně mohli vyrazit na další etapu naší cesty přes přírodní rezervaci Nová hora s nádhernou luční kulturou, s pokračováním sestupem k Starým Dílům u Březové, poté opět nahoru na Velký Lopeník. Odpoledne jsme pokračovali hřebenem na Mikulčín vrch, odtud po silnici k rozcestí pod Vyškovcem a etapu

Pohled z Velkého Lopeníka na slovenskou stranu

foto M. Dostál

jsme zakončili po naučné stezce „Kolem Hrozenkova“ přes Vápenky v cíli naší cesty - ubytovně ČS Aral ve Starém Hrozenkově. Bylo to náročných 22 km s 971 výškovými metry stoupání a 983 m klesání.

Přírodní rezervaci Nová hora tvoří komplex luk, pastvin, sadů a lesíků, na nichž se nacházejí chráněné a ohrožené druhy rostlin. Mne však při stoupání zaujal pohled otevřenou krajinou přes luka, kde si vítr pohrával s vlnícími stébly travin, směrem ke Strání, pohled, který evokoval představu obrazu s malebnou krajinou doplněnou bílými staveními s červenými odstíny střech, vytvářející dojem dokonalosti soužití člověka s přírodou.

Následující sestup do údolí Brezové jsme absolvovali erozí rozervanou cestou krajem lesa a pole, abychom se po překročení osady Staré Díly ponořili do nekončícího lesního porostu, kterým jsme vystoupali až na Starý Lopeník, kde je na kótě 911 m n.m. vybudovaná dřevěná turistická rozhledna na vysoké kamenné podestě s dalekým kruhovým výhledem na všechny světové strany. Protože nám počasí přálo, mohli jsme po vystoupení 101 schodů rozhledny spatřit nejenom sousední vrcholy Bílých Karpat, ale také Strážovské vrchy a vrcholy Malé Fatry na slovenské straně, na severu se rýsovaly Javorníky či Hostýnské vrchy. Říká se, že při dobré viditelnosti jsou k zahlédnutí i Jeseníky, ale ty pro nás zůstaly zahalené v modravém oparu.

Když jsme se dostatečně pokochali a posilnili z donesených zásob, vydali jsme se horskou krajinou na Malý Lopeník a Mikulčín vrch. Zde jsme se v chatě Jana občerstvili točeným pivem (jenom zasyčelo) a pokračovali dál po silnici až k rozcestí nad Vyškovcem, kde jsme odbočili ze silnice vlevo naučnou stezkou „kolem Hrozenkova“ směrem na Vápenice. Tuto část cesty jsem si pamatoval z r. 2014, kdy jsme tudy „táhli“ se spřátelenými krúžky mlhavou krajinou, někteří již unaveni nepřízní počasí a přízní tekutých posilovadel. (Nutno říci, že nyní, ač již máme značnou část za sebou, přece jenom je naše tempo poněkud rychlejší.) Asi po kilometru mírného sestupu kamenitou cestou jsme dorazili k dalšímu

rozcestníku Žiariky a odbočili opět vlevo, abychom se prudkým sestupem dostali do obce Vápenice. Tato část divoce rozeklané kopcovité krajiny byla svědkem velké vzdušné bitvy za II. světové války, v níž došlo ke zničení bitevního letadla RAF s tragickým koncem celé posádky.

300 výškových metrů dolů do Vápenice nám mimo krásný výhled do krajiny zpříjemňovaly tabule naučné stezky. Z nich jsme se dozvěděli mimo jiné „kopanické múdrosci“, např.: „Dzeci nesmějú zahynúc pre robotu a robota pre dzeci“, nebo: „Nerob ništ – nemáš ništ“, či: „Hlúposc je dar boží, ale málo platný“. Nezbyvá mi, než obdivovat původní obyvatele Kopanic, horaly, kteří si tvrdou práci každodenně vydobývali své místo na zemi. Tvrdý život, zdravý kořínek. Obyvatelé Kopanic až do doby, kdy je semlel rozvoj okolního světa, byli národem silných a zdravých jedinců, lidí otužilých, pracovitých, živících se zdravou stravou pocházející z místních zdrojů. Gazdovalo se v každé chalupě, ale chudá půda nestačila často rodiny s mnoha (deseti i více) dětmi uživit. Mnozí proto odcházeli za prací do bližších i vzdálenějších končin, takže nakonec došlo k postupnému úbytku obyvatelstva.

Na kraji vsi v prudkém svahu stojí pěkná udržovaná kaplička vybavená dvěma menšími zvony. Vejde se do ní odhadem patnáct lidí. Ve

Zdobená kaplička ve Vápenici

foto M. Dostál

Vápenici se nachází ještě jedna menší kaplička na dolním konci, která je zato nádherně vyzdobená typickým kopaničářským dekorem. To vše ukazuje na způsob života, kdy obyvatelé tohoto konce vesnice, příliš vzdáleného od centra, zahajovali anebo končili den modlitbou a nemuseli překonávat časově náročnou cestu do kostela v Hrozenkově.

Na ubytovací místo čerpací stanice ve Starém Hrozenkově, resp. pod Hrozenkovem u areálu kopaničářských slavností, jsme dorazili v podvečerních hodinách, povečeřeli a ukolébání únavou, plni dojmů, usnuli, těšíc se na dobrodružství následujícího dne.

Mirek Dostál

Mezi voskovou batikou a folklórem

Rozhovor se Zdenou Kristovou vedla Hana Dostálová.

Jednou z vystavujících umělkyní v galerii Skleněnka ve vesnici Březina u Tišnova během druhé adventní neděle byla rovněž i letos Zdena Kristová, dlouholetá opora ženského pěveckého sboru Slováckého krúžku a neúnavná organizátorka rozličných vlastivědných a dalších kulturních akcí Krúžku. Zdena se ve své umělecké tvorbě zabývá technikou voskové batiky. Před několika lety jsme si vyprávěly, přičemž jsem se z jejích úst dozvěděla hodně zajímavého o její výtvarné práci. Myslím, že i pro čtenáře Krúžkozoru bude přínosný rozhovor, o který jsem Zdenu požádala.

1. Zdeni, kdy a kde ses poprvé setkala s technikou voskové batiky?

S technikou voskové batiky-rezerváže horkým voskem - jsem se setkala již v útlém mládí jako s jedním ze způsobů výzdoby kraslic u sběratele na Podhorácku, pana Vratislava Bělíka. Kraslicím se věnuji v čase předvelikonočním dodnes. Tato technika zdobení vajec byla známá a oblíbená již u starých Slovanů. Voskové batice na textilu jsem se začala věnovat po studiu na brněnské „umprumce“ na oddělení drobného uměleckého průmyslu u prof. Karla Langra. Inspirací mi byly zpočátku figurální motivy z kraslic, později jsem stylizovala lidový oděv a dospěla jsem i do větších zvykoslovných kompozic (jízda králů, fašanky, hody, svatby apod.).

2. Můžeš nám prosím říci něco bližšího o historii a původu voskové batiky?

Samotné slovo batika má svůj původ v javánském slově afatik, což znamená psáti, kresliti, malovati. Batika je název textilní výzdobné techniky, při níž je vzor na látku kreslen tekutým horkým voskem, kde vytváří rezervu, která chrání látku před proniknutím barvy. Patří mezi nejstarší výzdobné techniky. Největšího rozšíření doznalo batikování v lidovém umění Jižní Asie, Indonésie a Indie.

3. Co tě na voskové batice zaujalo a proč ses rozhodla věnovat se právě této technice?

Vosková batika byla pro mě tak trochu výzvou, neboť se touto náročnou technikou zabývalo poměrně málo výtvarníků. Má mnoho úskalí, např. přípravu textilu, míchání vosků - používám kombinaci včelího vosku a parafinu - a na poměru závisí výsledný charakter kresby. Též je důležité použití barev - v Asii se používají dodnes přírodní barviva, u nás především chemické barvy různé kvality. Pokud se zvládne výše uvedené, je výsledek práce neopakovatelný.

4. Jaké materiály zpracováváš a jaká díla touto technikou tvoříš?

Pracuji na jemné bavlně nebo čistém hedvábí. Tvořím touto technikou jak drobné dárkové předměty, jako jsou PF, „gratulačky“

s jarními či vánočními motivy nebo architekturou, tak i větší tematické celky vycházející ze zvykosloví nebo s architekturou měst. Na čistém hedvábí jsou to především oděvní doplňky, šály, šátky, kravaty. Dcera Hana používá techniku voskové batiky při tvorbě oděvů jak z bavlny, tak z hedvábí.

5. Pamětníci vědí, že jsi působila jako odborná lektorka i v cizině. Kdy a kde to bylo?

Vystavovala jsem na mnoha místech naší země, také v zahraničí, v Itálii, Finsku, Lotyšsku, na Slovensku. Ve Finsku jsem učila techniku voskové batiky na letních kurzech umělecké školy v Limince.

Děkuji za rozhovor.

Ze Slováckých pověstí

Zbojnická návštěva

Až donedávna patřil Vyškovec do Starého Hrozenkova. Vyškovské chalupy leží na hranici Moravy a Slovenska. Chlapci z Jánošíkové družiny nejednúc přeběhli hranici, když ích v Trenčíně lebo v Novém Mestě vojáci či hajduci naháňali. Přes Kostolnú a Drietomú je to kúsek na Machnác a odtád' na Lopeník, kde sa mohli lehko skovat.

Bylo to ráz navečer v létě. Přihnala sa veliká búrka, hromy bily, pršalo jako z konvy. Janásom, co měli chalúpku pod Kykulú, zaklepal kdosi na okno. „Starý, čuješ? Gdosi búchá na okno, chój otvóric,“ povídajú tetka strýkovi. Ten zavolal: „Gdo je tam?“ „To som já, Palko Bečárov z Holbovej. Len nám pójce otvóric, ništ sa něbojce! Idzeme sa k vám len tak na chvílu skovac, sme celí premoknucí.“

Strýko otevřeli dveřa a do izby sa nahrnulo asi deset chlapců. Tetička, když ích uviděly, tož sa daly do plaču: „Jój, mládzenci, čo

u nás hladáče? Sme chudobní, ništ vám němóžeme dac. Prosim vás, ništ nám něurobce!“ „A čo bysme vám robili,“ povidá jeden z nich, taký vysoký. „Len sa u vás usušíme. Ale ňjéčo na zajedžeňje by sa hodzilo, ništ němáče?“ „Čo vám dac, kedz ništ inšjého jako mljéko a kúšček chleba doma němáme.“ „A brávka lebo celjátko němáče?“ „Máme jalovičku,“ povidajú strýko. „Ale chystáme sa ju na jeseň predac, abychom si mohli na zimu kúpíc štrjévy a halenu na sebja.“ „A vjéce vy čo? My tú jalovičku od vás kúpíme. Zaplacíme dobre, ništ sa něbojce! Budzece na tem lepši, jako bysce ju predali na jarmeku.“

Tetička už teda nepovidaly nic. Zbojníci jalovičku zabili, oni z ní navařily guláša a zbytek masa upékly v peci. Aby sa zahřáli, navařily ím bylinkového čaju, a aj slivovice sa našlo dost, né enom na zavoňání. Chleba bylo málo, tož tetička eště udělaly pagáče. Chlapci si pojedli, jako na hostině. Všecko ím velice chutnalo! Aj si zazpívali!

„Nakonec sa optali Janása, kolik ím majú dat za tú jalovičku. „Ná, čo já móžem od vás pýtac? Čo sme mali, to sme vám dali. Vedz sce jako naše dzeci! Štrjévy si kúpíme na druhý rok.“ „Čo to povedáče, jako sme slúbili, tak vám aj splníme!“ Do strýkového širáku dali chlapci tolik stříbrňáků, že byl úplně na kopec. Ani za pět jaloviček by toho tolik na jarmeku nedostali.

Venku už přestalo pršat. Haleny měli krásně suché. Nad ránem sa rozlúčili a odešli. Janásovi sa rači ani nikomu nepochválili, jak dobře prodali jalovičku, a třeba by ím to ani nikdo nevěřil.

Vyprávěl pan M., Vyškovec, 65 let, zápis 1994

Přepsáno z: Bedřich Rychlík: Pověsti z Moravských Kopanic. Brno, 2001, s. 76-77.

Dodala Jana Poláková

Folklorní (i jiné) akce

Tradiční beseda u cimbálu v netradičním divadelním duchu

Naši herci při "klaněčce"

foto Š. Štampel

Beseda u cimbálu dne 15. listopadu 2017 tentokrát probíhala ve velkém stylu. Již po 18. hodině se začali v hojném počtu scházet návštěvníci zvědaví na úvodní divadelní hru Zdeňka Fajbuse (Uja Faja) Austerlitz v hereckém podání již zmíněného Z. Fajbuse, Franty Severina, Luby Vylama a Adama Blaháka.

Žertovné dialogy se střídaly s vážnějším podtónem o nesmyslnosti válek a zabíjení. Nutno vyzvednout krom výkonů hlavních protagonistů Faja a Franty rovněž roztomilou ruštinu Lubovu a ztvárnění bezvládné mrtvoly francouzského vojáka v podání Adama. (Bravurní výkon posledně jmenovaného mohu posoudit zcela zodpovědně – v rámci přípravy na budoucí povolání lékařky mě neminula ani praxe na pitevně.)

Po zaslouženém bouřlivém potlesku pak nastalo gratulování významnému oslavenci Ing. Rostislavu Viktorinovi, který se dožil 90 let. Pohostinnost Rosti neznala mezí, stoly v sále byly přeplněny chlebičky, koláčky i kvalitním vínem. Odměnou za pohoštění i celoživotní práci v krúžku mu byla četná blahopřání, písně, dárky a tradiční „kolečko“, kdy jej k tanci braly přítomné dámy. Zahanbit

se nenechal ani druhý oslavenec, pan Ing. Štefan Štempel, který nás za pomoci své choti pohostil mimo jiné i vynikající tlačenkou.

Ještě v průběhu besedy jsem se otázala jednoho z hlavních iniciátorů hry Austerlitz Zdeňka Fajbuse na původ tohoto zajímavého projektu. S laskavým Fajovým svolením zde cituji jeho neméně zajímavé vyprávění.

Původním autorem hry AUSTERLITZ byl Miloslav Študent, člen amatérské divadelní skupiny tzv. Komorní scény. Autor věnoval tuto hru v srpnu 1993 svému příteli Ing. Dušanu Přidalovi, režisérovi divadelní společnosti „Komorní scéna“ v Brně, se vzpomínkou na léta úspěšné spolupráce.

Jeho záměrem bylo napsat absurdní tragikomedii k tehdy blížícímu se 190. výročí bitvy u Slavkova v roce 1995 s tím, že do té doby neexistovala divadelní hra, která by se touto bitvou zabývala.

Světová premiéra se měla uskutečnit v roce 1995 v Kulturním zařízení ve Slavkově.

Bohužel v roce 1994 Komorní scéna po provedených restitucích ztratila svoje působiště a byla nucena přerušit svoji dlouholetou činnost v Brně a uvedení této hry odsunout na pozdější dobu.

Přešel čas a na věčný odpočinek odešel režisér a vedoucí divadelní společnosti Ing. Dušan Přidal.

Scénář pak upadl do zapomnění... Rukopis původního textu našel František Severin, člen mužského sboru, a spolu se Zdeňkem Fajbusem, zapojeni do jimi vytvořené nové společnosti, sami sebe označující jako „Přidalovi sirotci“, se po úspěšné realizaci divadelní komedie „Trapná státní aféra“ a pohádky „O veselém hrobaři“ rozhodli oprášit odložený text této absurdní tragikomedie a předvést ji divákům.

Zdeněk Fajbus, alias Ujo Fajo, se pustil do aktualizace hry. Pojal ji jako lidovou hru, přepsal původní texty do nářeční podoby cca mezi dialektem jižního okraje Brněnska a severní okrajové části Hanáckého Slovácka, obohatil ji o současnou problematiku života

naší společnosti a zvýšil její komediální zaměření. Hru ozvláštnil vytvořením různých zvukových efektů a mezi jednotlivá jednání vložil lidové písně zabývající se tematikou „Bitvy tří císařů“ u Slavkova.

K realizaci hry samé vytvořil jevištní scénu a potřebné rekvizity, včetně kostýmů. Pod jeho režijním vedením a za aktivní spolupráce Františka Severina, který výborně ztvárnil osobu Františka Pecky, se vyvíjely jevištní dialogy s Boženou Peckovou, (kterou hraje Ujo Fajo) do současné podoby. Šťastným počinem bylo získání dalšího člena Slováckého krúžku Lubomíra Vylama pro roli ruského vojáka.

Jeho debut 15.11.2017 na besedě u cimbálu byl překvapením pro všechny diváky a účastníky. Jeho výkon si získal bouřlivý ohlas přítomných. Je třeba ocenit ochotu a účast i výkon Adama Blaháka, člena taneční skupiny, v roli francouzského vojáka.

Nezbývá mi než popřát našim divadelníkům mnoho další tvůrčí invence a nám krúžkařům stejně vydařené besedy, jako byla tato listopadová.

Hana Dostálová

Na listopadové besedě též oslavili svá životní jubilea Ing. Štefan Štempel a Ing. Rostislav Viktorin, čestný člen Krúžku. foto P. d'Ambros

Mikulášská beseda u cimbálu

Dne 6. 12. 2017 se uskutečnila již tradičně Mikulášská beseda u cimbálu. Sešli jsme se, abychom zpytovali svědomí a hodnotili, zda jsme byli dostatečně hodní pro mikulášskou nadílku, v neposlední řadě jsme si také chtěli zazpívat, zatančit a rovněž pobesedovat.

Jako chasa jsme si pro tuto akci připravili krátké, dle našeho soudu i vtipné představení, ve kterém jsme chtěli ukázat, že zpěv ani hra na různé hudební nástroje nejsou tanečnickům cizí. Na přípravy nebylo mnoho času, takže jsme museli jednat rychle. Jako hlavní postavu našeho vystoupení jsme zvolili Mikuláše, kterého ztvárnil Fajo. Mikuláš se snažil promlouvat do duší všech zúčastněných a přivést je ke spořádanému životu a nápravě "celé společnosti". Kromě všech hostů besedy však musel napravovat také nezdrábného anděla Adama, který sabotoval veškeré povznášející snažení andělů a který se nakonec dal zlákat čerty a přidal se k nim, tedy spíše byl přetažen.

Návštěvníci besedy sledovali program s pobaveným výrazem, dost často si na nás i ukazovali, ale my jsme se snažili program dovést až do zdárného konce, kdy jsme natruc Mikulášovi zatančili jako čerty i andělé hravý kankán. To již některé z návštěvníků

*Mikuláš – Ujo Fajo
foto P. d'Ambros*

přepadaly otevřené výbuchy smíchu a možná tak došlo k ukončení přemítání o stavu celého lidstva.

Kankán v podání andělů, čertů a čertic z chasy

foto P. d'Ambros

Jak to již na mikulášské besedě bývá, rozdaly se malé dárečky, takže nikdo neodešel s prázdnou po duševní ani hmotné stránce.

Nad'a Oklešťková

Druhá adventní neděle v Galerii Skleněnka

Jak už velí tradice, o adventu musí být ženský sbor Slováckého krúžku účasten dění v Březině. Ani letos jsme ji ze svého nabitého předvánočního diáře nevynechaly. 10. prosince se nás na statku Alice Dostálové sešlo osm, a abychom se nebály, přidali se dva členové mužského sboru. Pepík Linhart, který dovezl větší část sboru, lákal i tatíka, ale ten se nenechal vyprovokovat. Zatímco jsme se dávali do

gala v patře Obecního úřadu, osazenstvo vozu J. Tolara už vesele dlabalo zelňačku... Nám to nevyšlo, je čas tak akorát na pozdrav, neb paní domácí nás dnes lifrovala k produkci už ve 13.30. Víme, že máme zpívat zhruba hodinu. Pěkně přituhlo, kožíšky i vlnáky jsme nahodily, ale bude to slušný nářez. Střídající parta muzikantů chybí, o zpestření se postarají děti z mateřinky, ovšem až ve tři.

Březina, advent 2017

foto J. Hůsková

Yvona dala dohromady předběžný program, ale stejně zpíváme úvodem klasiku, čili „Ten vánoční čas.“ Když se při ní sousedé i přespolní nahrnuli dovnitř, přivítala je a sdělila, že než dojde na kolody, vyslechnou roaráty a písně adventní. Mezi diváky okamžitě registrujeme bývalou členku sboru Blanku Mattušovou, může si něco zopakovat s námi. Po dvaceti minutách jdeme na první svařák, ale jen do ruky a znovu ke stodole. Pořádně fučí, kouř z hořících zálesáckých pařezů jde sem tam přímo proti nám a není kam uhnout... prostě síla! Vinšování tentokrát chybělo. Mírek Dostál akci vzdal, tulil se s bacily v pelišku. Mám za to, že mu některá z nás chvílemi

dost záviděla! Pějeme dalších 20 minut, než se seskupíme u zdi kvůli dokumentaci pro Alici (má na pozvánkách hodně staré foto). Znovu jsme se zahřály pitím, někdo i kafe stihl. A protože děti z Březiňáčku nastoupily o chvíli dříve, máme dvě možnosti: koukat na roztomilý taneček trpaslíků atd., nebo mrknout do galerie. Stihneme obojí, pochopitelně i nákupy krásných dárků. Poslední blok koled už nebyl podle seznamu, Yvona vždycky jen nařukla titul. Něco po třetí končíme, máme toho plné kecky. Pěkně vyuzené se přesuneme do tepla kuchyně. Na stůl dojde postupně zelňačka, super bábovka pána domu, Zdenin houbovec, kafe, pivo, víno... tvrdou nechtěla žádná, i když láhev byla k dispozici. Pánové coby řidiči měli smůlu.

Teprve teď byl čas na povídání. Blanka došla z Tišnova pěšky. „Udělal jsem si výlet, naškubala proutí na věnec a načerpala náladu přímo vánoční!“ Ve čtyři se objevila naše matinka Radka s Martínkem, zpěvy nestihli. Vynahradíme si to teď, i Panenku si s námi stříhla. Mart'as lezl, kam se dalo, nejraději by bubnoval na futrál kytary, neb rodinná dvojka (táta se synem) právě dorazila. Hrají parádně, ale oproti loňsku jsme toho moc neslyšeli. Zdena totiž navrhla brzký odjezd. „Však vidíte samy...“ Je fakt, že Alice dnes ani nezpívala, ani neprovokovala „Starou bábu“ a jiné špeky, byla celá do ruda. Ale k drobnostem s námi zašla, abychom si vybraly něžné skleněné odměny.

Rozloučíme se tradičně písní „Děkujeme panu hospodáři“ a mizíme. Pepík si v šatně zanotoval štekklivé, oděn pouze v jégrovkách. Rychle byl upozorněn, že riskuje. „Podívej, co nás tu je!“ Chechtáme se jak malé holky, on se jen uculil a raději se optal, kam kdo chce. „Líšeň! - Červený kopec!“ ozývá se. „Nono, vy jste se rozjely,“ broukl. Startujeme v 17.20. Cestu strávíme v pohodě hodnocením mamín, co nás nutily pečlivě uklízet a měly snad vrtuli v zadku. A dlužno podotknout, že s tím rozvozem to skoro vyšlo...

Jana Hůsková

Vánoční koledování s Májkem

Adventní čas probíhá již tradičně ve znamení četných vystoupení Slováckého krúžku. Nejinak tomu bylo i koncem roku 2017, kdy našeho zpívání před vánoce bylo opravdu pozeňnaně. Na druhou stranu pro mě jde o akce příjemné, místo úklidu a běsnění kolem nákupu vánočních dáreků řeším, jaký kroj si obléknu a kde strávím hezké chvíle.

15. prosince 2017 se ženský sbor Slováckého krúžku v Brně zúčastnil vánočního koledování na pozvání uměleckého vedoucího souboru Májek Milana Zelinky. Akce se konala v sále kulturního domu Černovice na Charbulově ulici, kde mimo jiné probíhají i nácviky naší taneční skupiny.

Hostem večera byl soubor Bítešan, jehož písně nás přenesly do dětství a do světnic našich babiček. (Alespoň té mé, neboť moje maminka pochází z vesnice Záblatí, ležící mezi Bíteš a Křižanovem.)

Rovněž Májíček a Májek se představil krásnými koledami včetně sólových balad a navodil tak sváteční atmosféru blížících se vánoc. Náš ženský sbor zazpíval výběr koled z našeho širokého repertoáru z oblasti celého Moravského Slovácka.

Přiznám se, že krom požitků duchovních jsem se těšila i na ty světské v podobě dobrého vína a proslulé kyselice Lenky Zelinkové, jinak choti vedoucího souboru Májek, výborné zpěvačky a tanečnice.

Příjemný večer neskončil jednotlivými vystoupeními a snědením pochutin, došlo i na posezení, pobesedování a přání všeho dobrého do nového roku.

Věřím, že naše společné zpívání s Májkem nebylo poslední. Vždyť co jiného spojuje lidi v dnešní uspěchané době než hezká písnička.

Hana Dostálová

68. Slovácký ples – 27. 1. 2018

Krojovaný ples Slováckého krúžku v Brně se tradičně konal koncem ledna v prostorách Kongresového centra na brněnském výstavišti. Letošní ročník byl již šedesátým osmým a stál za to, jako ostatně pokaždé. Ples navštívilo na sto padesát krojovaných a ještě o něco více „civilistů“.

Sólo pro krojované

foto P. d'Ambros

Organizačně pro nás vše začíná sběrem tomboly, kterou zastřešuje naše milá organizační vedoucí Marťa Nakládalová. Na sběru cen do tomboly se podílejí všechny složky Krúžku i další tradiční příznivci našich aktivit. Na letošní ročník se naše taneční složka ovšem začala chystat ještě o něco dříve, když se pustila do vymalování nových pláten na výzdobu sálu. O tom vám ve svém příspěvku poví více ujo Fajo. My se nyní vrátíme zpět k samotnému plesu.

Dalším zodpovědným úkolem bylo vybrat pro vítání hostů dobré víno; tohoto úkolu se Barča s Nad'ou zhostily s nadšením jim vlastním. Kdo byl na plese, může sám posoudit, jak výborně nám děvčata při osobní prohlídce sklepa v Hovoranech vybrala.

Po pátečním nazdobení sálů a povinné generálce sobotního vystoupení jsme se odebrali do folkloru nakloněné hospůdky U Valáška, kde jsme obsazením několika stolů doslova rozložili tábor, abychom mohli vymýšlet a vytvářet papírové bubliny, které na

plese sloužily jako rekvizity našeho originálního fotokútka v podobě krásně malovaného žudra. A pak už nám nezbývalo než se vyspat do růžova, nachystat kroje a vyrazit.

Začátek plesu byl avizován na 18:00. Avšak stárci se svými děvčaty vítali s pohárkem v ruce již od 17:00 všechny ty, kdo si lístky nekoupili v předprodeji a nechtěli riskovat jejich nedostatek. Ještě před nimi již od brzkého odpoledne připravovaly Marta s Barčou výstavu cen tomboly, aby hosté věděli a viděli, že si v tombole každý může přijít na své.

V hlavním sále se o hudební produkci postarala DH Zlatulka. Dechovka byla založena roku 1993 a podle informací na jejích webových stránkách je její filozofií zachování vlastního "hodového" stylu, respektujícího odlišnosti tradic v jednotlivých obcích a oblastech a nepředstíraná chuť lidi pobavit. Od začátku plesu zpříjemňovala hostům chvíle v hlavním sále do doby, než bylo zahájeno tradiční defilé všech krojovaných skupin, dirigované nikým jiným než zkušeným koordinátorem Fajem a moderované tradičně starostou Václavem Štěpánkem.

Po defilé následovalo sólo pro krojované a vystoupení mužáků ze Staré Břeclavi. Starobřeclavjané jako sbor vznikli na jaře roku 2017, nejprve sestávali z chlapců starobřeclavské chasy, které bavilo zpívat, a k nim se postupně začali přidávat starší chlapi; až do dnešních dní nasbírali dvanáct členů.

Podlužáckou atmosféru, do níž byl tento ročník plesu laděn nejen díky zmíněné Zlatulce a Starobřeclavjanům, dokreslila v neposlední řadě také CM Jožky Severina z Kostic, která po vystoupení mužáků předváděla své umění ve vestibulu u tomboly. Muzika byla, jak už název napovídá, založena skupinou muzikantů kolem dalšího z generace Severinů, tedy Jožky mladšího, a svým pojetím vychází z tradic cimbálových muzik na Podluží.

Ani o patro níže se hosté nenuдили, zejména díky hudební produkci naší cimbálové muziky pod vedením Pepy Pokorného, u níž byla možnost si poručit a zatančit cokoli, co jen zúčastněné napadlo,

od Kyjovska až po Kopanice. Bez povšimnutí ve spodním patře nezůstával ani zmíněný fotokútek, který je již z loňska osvědčeným zdrojem zábavy.

Před desátou hodinou, jakmile se prodala tombola, běželi se stárci se svými děvčicemi převléct, aby mohli společně s ostatními tanečníky předvést publiku nové pásmo kyjovských skočných. Muziku nerozhodila ani prasklá struna, tanečníky nerozhodila ani kluzká podlaha a snad se můžeme skromně domnívat, že se nám vystoupení vydařilo. Náš výkon ostatně můžete sami posoudit na veřejně dostupném kanálu Youtube.

Večer poté již jen zběsile někam utekl a nám nezbývá, než se těšit na další ročník, tentokrát již šedesátý devátý. Doporučujeme proto rezervovat si co nejdříve termín, určitě to bude stát za to.

Za tanečníky SK Brno

Lenka Pekařová

Fašanková beseda se nesla v duchu Hvězdných válek

Brno – Temná strana Síly je na vzestupu, rozmáhá se, nezastavitelně se šíří naší galaxií, natahuje své lačné spáry a pozře vše, co se jí postaví do cesty. Situace se zdá beznadějná. Avšak v jednom koutu Vesmíru, ve Sluneční soustavě, na polozapomenuté planetce Zemi z prachu a popela povstává malá skupinka členů chasy Slováckého krúžku, vedená statečnými Rytíři Jedi, bere do rukou světelné meče a neohroženě čelí temnému nebezpečství. S pevnou vůlí a srdcem z oceli se ocitá tváří v tvář nastávajícímu čtyřicetidennímu půstu a statečně přijímá výzvu rozloučení se s masopustním veselím.

I takto může vypadat fašanková beseda Slováckého krúžku v Brně v podání jeho chasy. Nápaditému konceptu vycházejícímu ze známé série Star Wars (Hvězdných válek) předcházelo vystoupení

zpěváků a chasy, která zatančila komenské skakúny. Čtveřice dívek se ujala pánských rolí a divákům předvedla tento mužský tanec za doprovodu pánské části chasy, alias fúsatých tetin. Tradiční tanec tak dostal nový – fašankové náladě odpovídající – rozměr. A to měl být teprve začátek...

S úderem desáté hodiny doposud rozradostněný sál plný tance, zpěvu a dobrého pití i jídla potemněl. Nastalé ticho najednou protrhla dramatická hudba a z přísálí začaly proudit tajemné postavy. Černé pláště, kápě stažené hluboko do čela, divotvorné účesy a ještě podivnější oblečení. Proud lidí dojde před pódium, zaplní celý prostor a zkamení. Ve skromném osvětlení planou světelné meče.

Ponurou atmosféru protrhává příchod drobného zeleného mužíka. Mistr Yoda, v němž bystré oko rozpoznává Faja, se chápe řeči. „*Jsem Mistr Yoda, poslední svého druhu z Nového řádu Jediů. Přináším vám poselství z budoucího času vaší planety Země. Tuto jsme já a moji zde přítomní soukmenovci z řádu Jediů a Nové republiky navštívili po porážce Galaktického impéria...*“ Jeho slova se linou sálem a vysvětlují všem přítomným, na co že se to vlastně dívají.

Poté přichází na řadu – jak jinak – tanec. Rytíři Jedi pozvedají své světelné meče a pouštějí se do souboje s temnou stranou Síly, kterou reprezentuje Darth Maul v podání Adama Blaháka. Z reproduktorů se ozývá bojová hudba a světelné meče se blýskají, až se dech tají. Bitevní vřava postupně přechází v oblíbený tanec Bobkovníci, následovaný Naškou.

Nakonec je opět nastolena rovnováha Síly. Po smutném pohřbu robota B-A-S-A, který padl v boji s temnou stranou Síly, je Místrem Yodou prorokováno jeho následné vzkříšení za čtyřicet dní. Emoce jsou tak utišeny, naděje ve světlé zítřky jsou opět oživeny a radostné očekávání věcí budoucích se šíří celou galaxií.

Nechť vás provází síla.

Andrea Gabrielová

Na Celobrněnském fašanku se předvedly fúsaté tetiny i komenské skakůnky

Brno – Poslední úpravy, rychle ještě popravit sukně, připevnit voničky, na hlavu nasadit klobouky a uvázat šátky. Nestíhá se. Samozřejmě. Děvčata potřebují ještě chvilku. Avšak která děvčata? Ptáte se, co je to za nesmyslnou otázku? Inu, vždyť je fašank a nic není tak, jak se může na první pohled zdát...

Bujarý zpěv, veselé pokřikování a radostné výskání rozezvučelo na masopustní úterý střed Brna. Centrum moravské metropole jako každý rok ožilo tradičním fašankem v podání brněnských folklorních souborů. A chasa Slováckého krúžku v Brně nemohla chybět. Šohaji s nalíčenými červenými líčky a saky a klobouky ozdobenými bohatými voničkami a děvčata s... fousy?

Fúsaté tetiny berou do rukou hudební nástroje, do košíku flašku gořalky a vydávají se na cestu. A za nimi čtveřice šumných chlapců okukuje ten svůj harém. Ať fousaté, či hladce oholené, pánové mají proč být na svá děvčata pyšní: housle, klarinet,

foto P. d'Ambros

harmonika, doprovázené vozembouchem se rozezvučí durovými akordy a holky se dávají do zpěvu. Sotva zazní prvních pár slov, je záhada s fúsatými dámami vyřešena. Hluboké tóny linoucí se z jejich hrdel jsou dostatečným důkazem jejich mužnosti, a to i přes sukně a dámské šátky na hlavách.

Čtveřice chlapců zvedá dřevěné palice a dává se do tance. Před zraky diváků ztvárňují tradiční komenské skakúny a jejich vysoké výskání vyvolává na tvářích všech přítomných široké úsměvy. Každému je nyní již jasné, že v rámci fašankového veselí si členové chasy prohodili nejen své oblečení, ale též i své role. Dívky za hlasitého potlesku dotančí, nabídnou rámě chlapcům a po štamprli gořalky se od Turistického informačního centra vydávají na druhé stanoviště. Na prknech pódia na náměstí Svobody, stejně jako následně v Paláci šlechtičen a v Dietrichsteinském paláci děvčata bravurně zvládají tradiční mužský tanec a fúsaté tetiny je doprovází nejen svým zpěvem a hraním, ale zejména veselou náladou, která k fašanku neodmyslitelně patří.

Andrea Gabrielová

Otvíraj šenkérko vrata

Stalo se již tradicí, že s příchodem nového roku opráší členové mužského sboru krúžku své „šable“ a v rámci hesla „co tě nezabije, to tě posílí“ začnou s nadšením nacvičovat, jak říkají, „podšable Slováckého krúžku v Brně“. Že se jedná o úctyhodný výkon taneční části mužského sboru svědčí součet let, který, jak jsem letos napočítal, dosáhl čísla 451, což při počtu šesti tancujících a jednom gazdovi činí průměrný věk 64 let.

Azyl a základnu pro výboje „podšablářů“ nám laskavě poskytlo Etnografické muzeum pod vedením ředitelky dr. Hany Dvořákové, za což jí patří vřelý dík.

foto P. d'Ambros

Naše podšablová skupina se vymyká ze schémat ostatních především důrazem na autentičnost tance bez různých choreografií tak, jak se podšable tančí v regionech, doprovodem heligonky v podání kamaráda Stanislava Kříže, zvaného Stanley, a dále rozšířeným akčním rádiem. Oproti ostatním zahrnujeme do občůzky tradiční místa - občůdek bývalých krůžkařek, dam Kopřivových (mimochoodem nás odměnily výbornou slivovicí), a tancem okolo kamenného symbolu plodnosti na náměstí Svobody. Tento rok jsme navíc zařadili do programu návštěvu hospody „U kamenné panny“, kam po zkouškách sboru chodíváme na pivo. Tamní personál však nepochopil naše umění a odešli jsme s nepořízenou, tzn. že nám nedali očekávané pohoštění. Co naplat, ne každý je folklóru nakloněn.

Oproti tomu závěr fašanku na základně patřil družné zábavě a našim mužným zpěvům ve společnosti chasy Krůžku a přítomných zaměstnanců Etnografického muzea. Tož! „Už sa fašank krátí, už sa nenavrátí....“

Mirek Dostál

Vinařovo okénko

Zprvu trpké zdá se?

Nedávno jsem s klubem vinařů v Želešicích navštívil Rajhradské klášterní vinné sklepy. Z degustovaných třiceti vzorků byla naprostá většina na vysoké až špičkové úrovni a vína navíc měla to, co u vína očekávám, totiž duši, kterou nota bene sklep mistr dokázal okořenit zajímavým a vtipným vyprávěním.

Proč o tom píši? Ačkoliv je postní doba, na řadě míst Moravy probíhají místní či regionální výstavy vín. Na nich se projevuje skutečnost, že kvalita vín se za dobu několika posledních let opět zlepšila a stále více se přibližuje úrovni okolního světa. Již dávno neplatí ono pověstné krále Karla „... *to že je víno, tenhle kvas, vždyť křiví ústa, láme vaz....*“. Vzpomínám si na „nekvalitu“ vystavovaných vín v 90-tých letech minulého století, kde řada vín měla dokonce vady či nemoci, další byla zakalená, ba ani sirka nebyla výjimkou. Naštěstí je to již minulostí. S problémovým vínem se pouze občas setkám na pracovní degustaci v klubu vinařů, kde je toto víno záměrně přineseno z důvodu demonstrace vady či konzultace nápravy. Bohužel vína nízké kvality nebo dokonce vadná jsou stále ještě prodávána v různých vinotékách, jejichž provozovatel kolikrát nemá o dobrém víně ani potuchy.

Je dobře, že kontrolní orgány tyto provozovny potírají, vždyť se jedná o naše zdraví a kvalitu našeho života. Je dobře, že stále více lidí touží po kvalitním víně, které nám ve společnosti dobrého jídla dává gastronomické zážitky. Celý tento komplex nás více posunuje do civilizovaného světa a prohlubuje náš život po stránce estetického myšlení.

Jsem proto rád, když i na zkoušku mužského sboru kamarádi nosí opravdová vína, nikoliv nejlacinější mok, v němž poznám triky prodejců, například aromatické přísady, které mají zastřít vady vína. Je pravda, když se říká, že dobrého kamaráda uctíš pouze dobrým

vínem. Nebojme se proto říci pravdu, je-li nám nabídnuto víno nekvalitní. Vychováváme tím nejenom sebe, ale i naše okolí.

Mirek Dostál

*

Fotoreportáž ze života Krúžku

Slavit narozeniny nemusí být tak špatné. Rošťa Viktorin si to zjevně užívá i pod bedlivým dohledem fotoaparátů.

foto P. d'Ambros

Slovácký krúžek v Brně

Rozloučení s Palácem šlechticů, který se bude rekonstruovat, se 1. prosince zúčastnily všechny složky Krúžku. Krúžek vstoupením vyjádřil vděk za náklonnost, kterou nám trvale Moravské zemské muzeum projevuje. (Těž následující stránka.) foto P. d'Ambros

Slovácký krúžek v Brně

Mikuláše v KD Rubín si užíval zejména Slováček. Je radost vidět omladinu v její spontánní radosti nejen z pohybu, ale i z dárků.

foto P. d'Ambros

Slovácký krúžek v Brně

Vánoční beseda byla ve znamení koled, ale i oslav jubilantů – Vala, Dokoupil, Bečka. Ženský sbor si zazpíval s Májkem a nový rok přivítali krúžkaři již tradičně ve sklepě u Macháčků.

foto Š. Štampel, J. Krpec, P. d'Ambros

68. ples Krúžku. Uvítali jsme hosty z Podluží i z Prahy, k tanci a poslechu hrály "plechy" i cimbál.

foto P. d'Ambros

Nakonec něco z fašanku, vše je jinak?

foto J. Dohnal, P. d'Ambros

Receptář

Velikonoční hlavička dle Zdeny Kristové

Zdena Kristová není jen originální výtvarnicí. Ti, kteří ji dobře znají, vědí, že i skvěle vaří. V průběhu let, kdy se přátelíme, mě obdařila řadou receptů na výborná jídla, jimiž s úspěchem krmím svoje blízké. Protože se blíží velikonoce, uveřejňuji tentokrát v našem receptáři s laskavým Zdeniným svolením její předpis na nádivku.

Uvaříme kůzlečí hlavičku, maso obereme a vývar použijeme na polévku. Obyčejné housky nakrájíme na kostky, zalijeme trochou mléka a rozmačkáme. Přidáme syrové vaječné žloutky, na špičku nože prášek do pečiva, krájenou anglickou slaninu nebo královský bok (prodávají u Steinhausera). Přidáme mletý černý pepř, strouhaný muškátový oříšek, sůl, krájenou pažitku, petrželovou nať, řeřichu, mladé kopřivy, fialkové a pampeliškové mladé lístky a medvědí česnek. (Všechno samozřejmě nakrájené nadrobno.) Vložíme obrané a nakrájené kůzlečí maso a zlehka vmícháme ušlehané bílky. Vložíme do vymazané a strouhankou vysypané jenské mísy nebo na plech a pečeme v předehřáté troubě. Množství surovin, teplotu trouby ani délku pečení neuvádím, zkušené hospodyňky si poradí.

(Místo kůzlečího masa jsem s úspěchem použila i vařené maso z hlavy a skeletu králíka či z kuřete.)

Dobrou chuť všem krůžkařům i ostatním přátelům přeje

Hana Dostálová.

Závěrem lidová pranostika

**„V březnu sedlák stromy ořezává,
ale kabát ještě nesundává“.**

Na tomto čísle se podílela redakční rada ve složení:

*PhDr. Jitka Brešová, CSc., MUDr. Hana Dostálová,
Ing. Miroslav Dostál, Ing. Zdeněk Fajbus, Jana Hůsková,
prof. Mgr. Libor Jan, Ph.D., Zdena Kristová,
doc. PhDr. Václav Štěpánek, Ph.D.* a autoři příspěvků a fotografií.

Redakce si vyhrazuje právo redakčních úprav zveřejňovaných příspěvků.

Redakční uzávěrka příštího čísla je 25. května 2018

Příspěvky a fotografie zasílejte na adresu: dostal.mirda@seznam.cz

Krúžkozor vydává Slovácký krúžek v Brně za finanční podpory statutárního města Brna.

Vychází 2 - 3x ročně nákladem 100 kusů.

Je též publikován na www.kruzek.cz.

Grafické zpracování a sazba: *Mirek Dostál*

Jazyková korekce: *Jitka Brešová*

Distribuce a redakční práce: *Hana Dostálová*

Kresba obálky: *Jaroslav Homola*,

Fotky na obálce: *Jana Hůsková*,

Pavel d'Ambros, Štefan Štempel

Kresby lidových motivů: *Zdena Kristová*

